

T.Y.B.A EXTERNAL

CORE COURSE

ગુજરાતી પેપર- ૬ સાહિત્ય સ્વરૂપ

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી વાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપનો પરિચય મેળવે

એકમ-૧. ટૂંકી વાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપ પરિચય, નિબંધ સાહિત્ય સ્વરૂપ પરિચય

એકમ-૨. નિબંધ સાહિત્ય સ્વરૂપની વિકાસરેખા તથા એના વિવિધ પ્રકારો.

ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપનો વિકાસ તથા

ટૂંકીવાર્તાનો એકાંકી સ્વરૂપ સાથેનો સંબંધ.

એકમ-૩. વાર્તાવિશેષ ક્રુન્દનિકા કાપડીઆની વાર્તાઓ, સં. હિમાંશી શેલત

દ્વિરેફની વાર્તાઓ – સં. રા. વિ. પાઠક

એકમ-૪. 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી લલિત નિબંધ ' –સં. મણિલાલ હ. પટેલ

'નિરાવૃત્ત' – પ્રવીણ દરજી

એકમ-૫. વાર્તાઓમાં અભિવ્યક્તિરીતિ. નિબંધમાં અભિવ્યક્તિરીતિ

સંદર્ભ ; ૧ 'વાર્તાવિશેષ ક્રુન્દનિકા કાપડીઆની વાર્તાઓ'–સં. હિમાંશી શેલત,અરુણોદય પ્રકાશન

૨. દ્વિરેફની વાર્તાઓ – સં. રા. વિ. પાઠક, આદર્શ પ્રકાશન

૩. 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી લલિત નિબંધ ' –સં. મણિલાલ હ. પટેલ , અરુણોદય પ્રકાશન

૪. 'નિરાવૃત્ત' – પ્રવીણ દરજી ,

૫. ટૂંકીવાર્તા અને હું – શબ્દસૃષ્ટિ, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી

૬. શોધ ગંગા – ઓનલાઈન

૭. ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા – જયંત કોઠારી

૮. ટૂંકીવાર્તા – વિજય શાસ્ત્રી

૯. ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપ સ્વાધ્યાય શ્રેણી - સં. બળવંત જાની

## CORE COURSE- 07 ( EXTERNAL)

ગુજરાતી પેપર - ૦૭ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓને અર્વાચીન સાહિત્યનાં ઇતિહાસનો પરિચય મળશે.

એકમ-૧.(અ ) મધ્યકાલીન તથા અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ.

(બ) અર્વાચીન સાહિત્યને ઘડનારા પરિબળો

એકમ-૨. સુધારકયુગ તથા પંડિતયુગ :

(અ) સુધારકયુગને ઘડનારાં પરિબળો તેમજ લાક્ષણિકતાઓ.

(બ) પંડિતયુગને ઘડનારાં પરિબળો તેમજ લાક્ષણિકતાઓ

એકમ-૩. સુધારકયુગ અને પંડિતયુગના સર્જકો અને કૃતિઓ

(અ) નર્મદ (બ) નવલરામ (ક) ગોવર્ધનરામ (ડ) કાન્ત

(બ) 'મિથ્યાભિમાન', 'ભદ્રભદ્ર', 'કલાપીનો કેકારવ', 'મ્હારાં સોનેટ'

એકમ- ૪. (અ ) ગાંધીયુગને ઘડનારાં પરિબળો, મહત્વનાં સ્થિત્યતરો-તમામ સ્વરૂપ.

(બ) અનુગાંધીયુગને ઘડનારાં પરિબળો , મહત્વનાં સ્થિત્યતરો.

(ક) આધુનિક યુગને ઘડનારાં પરિબળો

એકમ-૫. ગાંધીયુગ - અનુગાંધીયુગનાં મહત્વનાં સર્જકો, કૃતિઓ

(અ) ઉમાશંકર જોશી (બ) પન્નાલાલ પટેલ (ક) નિરંજન ભગત (ડ) જયંત ખત્રી

(બ) પેરેલિસિસ - ચંદ્રકાંત બક્ષી, કામિની - મધુરાય,

મરીજવાની મઝા - લાભશંકર ઠાકર, જટાયુ - સિતાંશુ

સંદર્ભ : ૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય - યુનિ.,ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.

૨. એકાંકી અને ગુજરાતી એકાંકીઓ , જયંત કોઠારી , ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન

૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - બહેચરભાઈ પટેલ , યુનિ.,ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.

૪. સાહિત્ય સ્વરૂપ સ્વાધ્યાય- શ્રેણી - બળવંત જાની

૫. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - સાહિત્ય પરિષદ

૬. કવિતાનો સૌન્દર્યલોક - જગદીશ ગૂર્જર

T.Y.B.A EXTERNAL

CORE COURSE - 08

ગુજરાતી પેપર - ૮ ગ્રંથકારનો અભ્યાસ

કનૈયાલાલ માણેકલાલ મુનશી, ભગવતીકુમાર શર્મા,

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી સાહિત્યનાં ગ્રંથકારનો પરિચય મળશે.

એકમ-૧. કનૈયાલાલ માણેકલાલ મુનશી ગ્રંથકારનું જીવન, વ્યક્તિત્વ, ઘડનારાં પરિબળો, સર્જન

એકમ-૨ ભગવતીકુમાર શર્મા ગ્રંથકારનું જીવન, વ્યક્તિત્વ, ઘડનારાં પરિબળો, સાહિત્ય સર્જન

એકમ-૩. કૃતિ પરિચય : પૌરાણિક નાટકોમાં સંવેદન વૈવિધ્ય

‘જય સોમનાથ’ નવલકથામાં સંવેદન વૈવિધ્ય

એકમ-૪. કૃતિ પરિચય - ‘શબ્દનું સાત ભવનું લેણું છે.’- સં. રવીન્દ્ર પારેખ

કૃતિ પરિચય - ‘સમયદ્વીપ’ નવલકથામાં સંવેદન વૈવિધ્ય

એકમ-૫. અભિવ્યક્તિ રીતિ, સમગ્રલક્ષી ચર્ચા.

સંદર્ભ : ૧. પૌરાણિક નાટકો - કનૈયાલાલ માણેકલાલ મુનશી, ગૂર્જર પ્રકાશન

૨. ‘જય સોમનાથ’ - કનૈયાલાલ માણેકલાલ મુનશી, ગૂર્જર પ્રકાશન

૩. ‘શબ્દનું સાત ભવનું લેણું છે’- સં. રવીન્દ્ર પારેખ, સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર.

૪. ‘સમયદ્વીપ’ ભગવતીકુમાર શર્મા , ગૂર્જર પ્રકાશન

૫. મુનશીનો વૈભવ - દીપક મહેતા

૬. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - બહેચર ભાઈ પટેલ

૭. અસ્મિતાનો ઉદગાતા- મુનશી - જગદીશ ગૂર્જર

૮. સાહિત્યકાર મુનશી - સુહાસી

૯. મુનશીનાં નાટકો - બાબુ દાવલપુરા

૧૦. મુનશી એક નાટ્યકાર - રવીન્દ્ર ઠાકોર

૧૧. ભગવતીકુમાર શર્મા - ઋજુતા ગાંધી

T.Y.B.A EXTERNAL

CORE COURSE- 09

ગુજરાતી પેપર- ૦૯ સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્યનાં વિવેચનના સંદર્ભે

પરિચય મેળવશે

એકમ-1. કળા અને તેના ઉપાદાન

- (અ) કળાની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ અને વિભાવના
- (બ) લલિત અને લલિતેતર કળાઓનો પરિચય
- (ક) ઉપાદાન સંદર્ભે દૃશ્ય - શ્રાવ્ય કળાઓની વિશેષતાઓ.
- (અ) સાહિત્યની વિભાવના : પૂર્વ તથા પશ્ચિમના વિદ્વાનોની દૃષ્ટિએ
- (બ) વ્યવહારની ભાષા અને સાહિત્યની ભાષા

એકમ-૨.(અ) કાવ્યના પ્રયોજનો : પૂર્વ તથા પશ્ચિમના વિદ્વાનોની દૃષ્ટિએ, કળા અને નીતિ – વિવિધ વિચારણા.

- (બ) કાવ્ય હેતુ : ભારતીય વિચાર – પ્રતિભા, વ્યુત્પત્તિ અને આભાસ

એકમ-૩. શબ્દની શક્તિ :

- (અ) શબ્દની ત્રિવિધ શક્તિઓની વિચારણા
- (બ) સર્જન પ્રક્રિયા – અનુભૂતિ , અભિવ્યક્તિ અને અવગમનની સંજ્ઞાઓ સંદર્ભે

એકમ-૪. વિવેચન એટલે શું.?

- (અ) વિવેચનની વિભાવના તથા કાર્યક્ષેત્ર
- (બ) આસ્વાદ, સમીક્ષા, તથા વિવેચનનો ભેદ
- (ક) કૃતિ નિષ્ઠ વિવેચન
- (ડ) પ્રકાર નિષ્ઠ
- (ઈ) તુલનાત્મક વિવેચન

એકમ-પ. ૧. કાવ્યનું સત્ય અને વ્યવહારનું સત્ય

૨. સમાજ અને સાહિત્ય

૩. કલ્પન અને પ્રતીક

૪. અલંકાર અને છંદ

૫. વક્રોક્તિ વિચાર – પ્રાથમિક પરિચય

સંદર્ભ : ૧. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો – સતીશ વ્યાસ

૨. ભારતીય કાવ્ય સિદ્ધાંતો - જયંત કોઠારી

૩. સાહિત્ય વિવેચન - બહેચરભાઈ પટેલ

૪. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો – એબર કોમ્બી , અનુ. નગીનદાસ સંઘવી

T.Y.B.A EXTERNAL

CORE COURSE- 10

ગુજરાતી પેપર-૧૦ ભાષાવિજ્ઞાન

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓને ભાષાવિજ્ઞાનનો પરિચય મળશે.

એકમ-૧. ભાષાનો સામાન્ય પરિચય.

ભાષાની મહત્વની વ્યાખ્યાઓ, સ્વરૂપ અને લક્ષણો

ભાષાનું માનવજીવનમાં સ્થાન અને મહત્વ

ભાષાનું સમાજ અને સંસ્કૃતિનાં વિકાસમાં યોગદાન

ભાષા અને વાણીનો સંબંધ

ભાષા અધ્યયનની વિવિધ પદ્ધતિઓ - ઐતિહાસિક, તુલનાત્મક ,વર્ણનાત્મક

એકમ-૨. ભારતીય યુરોપથી ભારતીય આર્ય ભાષા સુધીનો વિકાસક્રમ

અપભ્રંશથી અર્વાચીન ગુજરાતી સુધીનો વિકાસક્રમ

ગુજરાતીનાં ઉદભવ અને વિકાસના વિવિધ તબક્કાઓ,

ગુજરાતી ભાષાનું શબ્દભંડોળ

તતસમ, તદભવ, દેશ્ય, પરપ્રાંતીય, વિદેશી શબ્દ

એકમ-૩. ધ્વનિઘટકની પ્રાથમિક વિચારણા

ધ્વનિ પરિવર્તનની પ્રક્રિયા

સમીકરણ , વિષમીકરણ , ધ્વનિલોપ , સ્વરપ્રક્ષેપ , વર્ણવ્યત્યય, વર્ણગામ, સાદૃશ્ય

અર્થ પરિવર્તનની પ્રક્રિયા

અર્થ સંકોચ, અર્થવિસ્તાર , અર્થાદેશ

એકમ-૪. ગુજરાતની મુખ્ય બોલીઓની ચર્ચા (સુરતી , ચરોતરી , સૌરાષ્ટ્રી, ચૌધરી)

ઉપશિષ્ટ ભાષા

નિષિદ્ધ શબ્દો ( Taboo Words )

પારસી કે સાંકેતિક બોલી ( Jargons )

એકમ-પ. પદ વિચાર

(નામ,સર્વનામ, વિશેષણ, ક્રિયાપદ, સંયુક્ત ક્રિયાપદ , ક્રિયાવિશેષણ, અવ્યય , કૃદંત,

નામયોગી, વિભક્તિની ચર્ચા )

ગુજરાતીના દ્વિરુક્ત પ્રયોગો

સંદર્ભ :૧. ભાષા પરિચય – દ.ગુ.પ્રા.મંડળ

૨. ભાષા પરિચય અને ભાષા વિજ્ઞાન – કે.બી.વ્યાસ

૩. કાવ્યતત્વ વિચાર – આનંદશંકર ધ્રુવ

૪. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન - પ્રબોધ પંડિત

૫. ગુજરાતી વ્યાકરણ - યોગેન્દ્ર વ્યાસ

T.Y.B.A EXTERNAL

CORE COURSE- 11

ગુજરાતી પેપર-૧૧ અન-સીન અપઠિત

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી સર્જનાત્મક લેખન, ગદ્યખંડ, અલંકાર અંગેનો પરિચય મળશે.

એકમ-૧. સર્જનાત્મક લેખન

- (અ) સાહિત્ય અને સમૂહ માધ્યમ (બ) ડાયસ્પોરા સાહિત્ય (ક) દલિત સાહિત્ય  
(ડ) સાહિત્ય અને સમાજ (ઈ) સાહિત્ય અને ઈન્ટરનેટ

એકમ-૨. સર્જક કેફિયત

- (અ) ઉમાશંકર જોશી (બ) રાજેન્દ્ર શાહ (ક) હરીન્દ્ર દવે  
(ડ) રમેશ પારેખ (ઈ) ચિનુ મોદી

એકમ-૩. ગદ્યખંડનું આકલન, કાવ્યનો આસ્વાદ

એકમ-૪. ચાવીરૂપ સંજ્ઞાનો પરિચય

- (૧) કવિ સમય (૨) પતાકા સ્થાનક (૩) સાધારણીકરણ (૪) વૃત્તિમય ભાવાભાસ  
(૫) પ્રતીયમાન અર્થ (૬) પીઠઝબકાર (૭) સન્નિધિકરણ (૮) વિરેચન (૯) તિરોધાન

એકમ-૫. (અ) અલંકાર પરિચય

૧. ઉપમા ૨. ઉત્પ્રેક્ષા ૩. રૂપક ૪. અપહનુતિ ૫. અનન્વય ૬. સજીવારોપણ  
૭. વ્યાજસ્તુતિ ૮. દૃષ્ટાંત ૯. અતિશયોક્તિ ૧૦. વ્યતિરેક

(બ). ઇંદનો પરિચય

૧. શિખરિણી ૨. મંદાકાન્તા ૩. પૃથ્વી ૪. હરિણી ૫. શાદૂલવિકીડિત  
૬. સ્ત્રગ્ધરા ૭. મનહર ૮. અનુષ્ટુપ ૯. હરિગીત ૧૦. ઝૂલણ

સંદર્ભ : ૧. સાહિત્યાયન – બાબુ દાવલપુરા

૨. દક્ષિણા – સં. નરેશ વાઘેલા

૩. કવિતાનો આસ્વાદ , ઇંદ અલંકાર – પ્રાધ્યાપક મંડળ